

Administracinė byla Nr. I-1956-362/2014

Teisminio proceso Nr. 3-64-3-01423-2014-3

Procesinio sprendimo kategorija 15.2.3.2; 37.2; 74

ŠIAULIŲ APYGARDOS ADMINISTRACINIS TEISMAS

S P R E N D I M A S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2014 m. rugpjūčio 29 d.

Šiauliai

Šiaulių apygardos administracinio teismo teisėjas Arvydas Martinavičius,

sekretoriaujant Palmirai Berberausienei,

nedalyvaujant pareiškėjui D. B.,

nedalyvaujant atsakovo Lietuvos valstybės, atstovaujamos Šiaulių tardymo izoliatoriaus, atstovui,

viešame teismo posėdyje išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjo D. B. skundą atsakovui Lietuvos valstybei, atstovaujamai Šiaulių tardymo izoliatoriaus, dėl neturtinės žalos priteisimo.

Teismas, išnagrinėjęs pateiktą skundą,

n u s t a t ė :

Pareiškėjas D. B. skunde Šiaulių apygardos administracinio teismo prašė iš atsakovo Lietuvos valstybės, atstovaujamos Šiaulių tardymo izoliatoriaus, priteisti 15 000 Lt neturtinei žalai atlyginti.

Skunde pareiškėjas D. B. nurodė, kad buvo kalinamas Šiaulių tardymo izoliatoriuje, ir ten jam nebuvo užtikrintas tinkamas dietinis maitinimas, kuris jam buvo paskirtas 2013-05-15, sergant gastroezofaginio reflukso liga, dėl ko jis negalėjo tinkamai maitintis, teko badauti, jam buvo skiriami tik vaistai, kurie nepadėjo, dėl tokių nežmoniškų, mano, kad tokiais veiksmais buvo siekiama jį sužlugdyti, buvo patiriamas psichologinis smurtas, kilo depresija, panika ir baimė. Todėl prašo priteisti 15 000 Lt neturtinei žalai atlyginti.

Atsakovas Lietuvos valstybė, atstovaujama Šiaulių tardymo izoliatoriaus, atsiliepime nurodė, kad su pareiškėjo skundu nesutinka ir prašo jį atmesti kaip nepagrįstą.

Nurodoma, jog sutinkamai su Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 173 str. 4 d., nuteistieji gauna maistą pagal fiziologines mitybos normas, o ligoniai, gydomi pataisos įstaigų gydymo įstaigose – pagal dietinio maitinimo normas. Šiaulių tardymo izoliatorius nėra laisvės atėmimo vietų gydymo įstaiga, dietinis maitinimas gali būti skiriamas tik ligoniams, kurie yra gydomi pataisos įstaigų gydymo įstaigose, ir kuriems pagal juos gydančių gydytojų išvadas yra paskirtas dietinis maitinimas. Pareiškėjui D. B. dietinis maitinimas paskirtas nėra buvęs, jam buvo paskirtas tik racionalus maitinimas, tad ir Šiaulių tardymo izoliatoriaus gydytojas, vadovaudamasis Laisvės atėmimo gydytojų rekomendacijomis, skyrė pareiškėjui bendrą režimą, racionalią mitybą bei medikamentinį gydymą. Duomenų apie tai, jog pareiškėjui būtų teikiamas teisės aktų reikalavimų neatitinkantis energetinės vertės maitinimas, nėra.

Pareiškėjo D. B. skundas tenkintinas iš dalies.

Pareiškėjas nagrinėjamą administracinį ginčą iškėlė dėl neturtinės žalos atlyginimo, kurią kildina iš to, kad Šiaulių tardymo izoliatoriuje jam nebuvo užtikrintas dietinis, tinkamas maitinimas, esant lėtiniam susirgimui, kuris buvo paskirtas pagal gydytojų rekomendaciją.

Teismas pažymi, kad valstybės ir savivaldybės pareiga atlyginti žalą (viešojoje civilinėje atsakomybėje), pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – ir LR CK) 6.271 straipsnio nuostatas, kyla dėl valstybės ir savivaldybės valdžios institucijų neteisėtų aktų, nepriklausomai nuo konkretaus valstybės tarnautojo ar kito valstybės valdžios institucijos darbuotojo kaltės. Civilinei atsakomybei atsirasti paprastai yra būtinos keturios sąlygos: 1) neteisėti veiksmai (LR CK 6.246 straipsnis); 2) priežastinis ryšys tarp neteisėtų veiksmų ir žalos (LR CK 6.247 straipsnis); 3) teisės pažeidėjo kaltė (LR CK 6.248 straipsnis); 4) teisės pažeidimu padaryta žala (LR CK 6.249 straipsnis), tačiau LR CK 6.271 straipsnyje numatyta viešojo atsakomybė atsiranda esant trimis sąlygoms: neteisėtiems veiksams ar neveikimui, žalai ir priežastiniam ryšiui tarp neteisėtų veiksmų (neveikimo) ir žalos. Vadinasi, reikalavimas dėl žalos atlyginimo (tiek turtinės, tiek ir neturtinės) gali būti patenkinamas nustačius visumą viešosios civilinės atsakomybės sąlygų: pareiškėjo nurodytos valdžios institucijos (nagrinėjamu atveju Lietuvos valstybės, atstovaujamos Šiaulių tardymo izoliatoriaus) neteisėtus veiksmus, žalos pareiškėjui padarymo faktą ir priežastinį ryšį tarp valdžios institucijos neteisėtų veiksmų ir atsiradusios žalos. Nenustačius bent vienos iš minimų viešosios civilinės atsakomybės sąlygų, valstybei ar savivaldybei, pagal LR CK 6.271 straipsnį, nekyla turtinė prievolė atlyginti žalą.

LR civilinio kodekso 6.250 straipsnio 1 dalis apibrėžia, kad neturtinė žala yra asmens fizinis skausmas, dvasiniai išgyvenimai, nepatogumai, dvasinis sukrėtimas, emocinė depresija, pažeminimas, reputacijos pablogėjimas, bendravimo galimybių sumažėjimas ir kita, teismo įvertinta pinigais. LR CK 6.250 straipsnio taikymo teisminėje praktikoje ne kartą buvo išaiškinta, kad neturtinė žala pripažintinas ne bet koks valdžios institucijų neteisėtais veiksmais (neveikimu) asmeniui, kuris kreipėsi teisminės gynybos, padarytas neigiamas poveikis, kad neturtinė žala gali būti konstatuojama tik tada, kai nustatoma, kad poveikis buvo pakankamai intensyvus, o ne mažareikšmis ir smulkmeniškas, kai nustatoma, kad asmuo tikrai patyrė dvasinius išgyvenimus, realiai pajautė emocinę depresiją, pažeminimai buvo apčiuopiami, reputacijos pablogėjimas juntamas ir ši dvasinė skriauda, pasireiškus vienu arba keletu iš išvardintų elementų, nebuvo vienkartinio pobūdžio ar momentinė. Asmens patirtų dvasinių ir fizinių kančių (LR CK 6.250 str. prasme), jei jos realiai patiriamos, poveikis asmens fizinei ir psichinei sveikatai yra skaudžiausias ir labiausiai juntamas tuo laiku, kai asmenį veikia šias kančias sukeliantys neteisėti aktai (pagal LR CK 6.271 str.).

Veiksmų neteisėtumo pagal CK 6.271 straipsnį konstatavimui reikia nustatyti, kad valdžios institucijos darbuotojai neveikė taip, kaip pagal įstatymus privalėjo veikti, neįvykdė jiems teisės aktais priskirtų funkcijų arba nors ir vykdė šias funkcijas, tačiau veikė nepateisinamai aplaidžiai, pažeisdami bendro pobūdžio pareigą elgtis atidžiai ir rūpestingai. Sprendžiant dėl atitinkamos valstybės valdžios institucijos (jos pareigūnų) veikos neteisėtumo (pagal CK 6.271 straipsnį), kiekvienu atveju yra būtina nustatyti, kokios konkrečios teisės normos, kurios reglamentuoja skundžiamos institucijos veiklą, buvo pažeistos, kaip būtent šie pažeidimai pasireiškė asmens, teigiančio, kad jis dėl tokių veiksmų (neveikimo) patyrė žalą, atžvilgiu, taip pat tai, ar atitinkamos pasekmės (jei jos nustatomos) atsirado būtent dėl tų valstybės institucijų, pareigūnų neteisėtų veiksmų. Konstitucinis Teismas 2006 m. rugpjūčio 19 d. nutarime, be kita ko, konstatavo, kad asmeniui teisė į žalą, padarytos neteisėtais valstybės institucijų, pareigūnų veiksmais, atlyginimą atsiranda tik tada, kai įstatymų nustatyta tvarka yra konstatuojama, kad valstybės institucijos, pareigūnai atliko neteisėtus veiksmus ir kad žala asmeniui atsirado būtent dėl tų valstybės institucijų, pareigūnų neteisėtų veiksmų.

Teismas pažymi, kad ABTĮ 5 straipsnio 1 dalis reglamentuoja, jog kiekvienas suinteresuotas subjektas turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apginta pažeista ar

ginčijama jo teisė ar įstatymų saugomas interesas. Tačiau asmens pažeista teisė teismo gali būti apginta tuo atveju, jei jis konkrečiai įvardija neteisėtus valdžios institucijos veiksmus (neveikimą) ir savo reikalavimą pagrindžia atitinkamais argumentais bei įrodymais. Reiškiant reikalavimą dėl žalos atlyginimo nepakanka deklaratyviai ar abstrakčiai išvardyti galimai neteisėtas veikas, nes turi būti nurodyta, kokiais konkrečiais ir kada būtent atliktais neteisėtais valdžios institucijos veiksmais (neveikimu) buvo pažeistos asmens teisės ar teisėti interesai, kokio teisės akto reikalavimų nevykdė atitinkamas viešojo administravimo subjektas, ar neveikė taip, kaip turėjo veikti pagal atitinkamas teisės normas (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. liepos 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A146-1527/2012).

Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 173 str. 4 d. nustatyta, kad arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmes atliekantys nuteistieji gauna maistą pagal fiziologines mitybos normas, o ligoniai, gydomi pataisos įstaigų gydymo įstaigose – pagal dietinio maitinimo normas, maistu jie aprūpinami nemokamai. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro įsakymu. Nr. 253 „Dėl skiriamų maisto produktų vidutinių paros kiekių ir paros maitinimo išlaidų normų asmenims, laikomiems kardomojo kalinimo ir laisvės atėmimo vietose, patvirtinimo“, priimtu 2002 m. rugsėjo 23 d., nustatyta produktų vidutiniai kiekiai asmeniui, tame tarpe ir nedarbančiam vyrui. Lietuvos Respublikos vyriausybės nutarimu Nr. 14 „Dėl fiziologinių mitybos normų asmenims, laikomiems kardomojo kalinimo ir laisvės atėmimo vietose, patvirtinimo“, priimtu 2002 m. sausio 9 d., numatytos fiziologines mitybos normas, tame tarpe ir nedarbantiems vyrams, laikomiems kardomojo kalinimo ir laisvės atėmimo vietose. Teismui nėra pateikta įrodymų, to nenurodo ir pats pareiškėjas, jog šie įstatymo reikalavimai būtų buvę pažeisti.

Kaip matyti iš atsakovo pateiktos 2014-06-23 pažymos Nr. 76/10-558, pareiškėjas D. B. 2013-05-07 buvo siunčiamas į Laisvės atėmimo vietų ligoninę, ten jam buvo nustatyta diagnozė - lėtinio gastroduodenito paūmėjimas, skirtas gydymas, po ko jis buvo grąžintas į Šiaulių tardymo izoliatorių, kur pacientui buvo paskirtas bendras režimas, racionali mityba ir medikamentinis gydymas. Dietinis gydymas nerekomenduotas, tad paskirtas nebuvo.

Susipažinus su pateikta pareiškėjo D. B. asmens sveikatos istorija, nustatyta, jog skrandžio skausmais pareiškėjas ėmė skųstis 2013 02 08 (b.l. 24), jam buvo paskirtas medikamentinis gydymas. Skausmams nepraeinant, 2013 03 13 pareiškėjas buvo siunčiamas į ligoninę, tačiau 2013 03 15 ten vykti atsisakė. 2013 03 26 pareiškėjas pradėjo badauti dėl skrandžio skausmų, tačiau tą pačią dieną, leidus perduoti medikamentus iš laisvės, badavimą nutraukė (b.l. 26). Besitęsiant skrandžio skausmams, 2013 04 29 buvo išsiųstas į ligoninę (b.l. 27), ten buvo nuo 2013-05-07 iki 2013-05-15, kur buvo gydomas medikamentais, išrašytas patenkinamos būklės, bei nurodytos gydymo rekomendacijos – bendras režimas, racionali mityba ir vaistai (b.l. 46). 2013 05 20 kreipėsi dėl pažymos išdavimą apie susirgimą, ji buvo išduota, asmens sveikatos istorijoje pakartotos gydymo rekomendacijos – racionali mityba ir vaistai (b.l. 28). Pažymėtina, jog išduotoje pažymoje (b.l.30 nurodoma, jog gydomas ligoninėje pareiškėjas buvo, taikant dietą ir medikamentinį gydymą, išrašant rekomenduotas racionali maitinimas ir medikamentinis gydymas. Vėlesniuose medicininiuose įrašuose pareiškėjas ne kartą nurodė apie savo sveikatos sutrikimus, susijusius su skrandžio ligomis, jam nustatyta ta pati diagnozė, pareiškėjas kelis kartus nurodė (b.l. 30, 36), kad vaistai padeda. Asmens sveikatos istorijoje neužfiksuota, kad pareiškėjas būtų skundęsis jam teikiamu maitinimu, ar kad nuo pateikto valgio būtų pablogėjusi jo sveikata.

Taigi darytina išvada, jog pareiškėjas sirgo lėtine skrandžio liga, kuri pagal Laisvės atėmimo vietų ligoninės rekomendacijas turėjo būti gydoma, taikant racionali maitinimą bei išrašant medikamentus.

Pareiškėjas D. B. pareiškime nurodo, jog jam medikai, galimai siekdami dar labiau susargdinti, skyrė tik vaistus, kurie jam nepadeda, jam padėti galėjo tik tinkamai sureguliuota mityba. Šis teiginys yra paneigiamas byloje surinkta medžiaga. Kaip matyti iš pateiktos asmens sveikatos istorijos, pareiškėjas D. B. pats yra ne kartą nurodęs, jog vaistai jam padeda, be to, iš asmens

sveikatos istorijos matyti, kad vaistai buvo skiriami ne tik įkalinimo įstaigos medikų, bet paties pareiškėjo prašymu, perduodami iš laisvės (b.l. 26, 29).

Vertinant pateiktus byloje įrodymus, asmens sveikatos istoriją, darytina išvada, tai patvirtina ir paties pareiškėjo pateikta pažyma, jog dietinis maitinimas pareiškėjui kaip gydymo priemonė Šiaulių tardymo izoliatoriuje paskirtas nebuvo, kaip rekomendacija jam buvo paskirtas tik racionalus maitinimas.

Lietuvos Respublikos baudmių vykdymo kodekso 7 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas bausmės humanizmo principas, be kita ko, reiškiantis, kad vykdant bausmę, nesiekama žmogaus kankinti, žiauriai su juo elgtis arba žeminti jo orumą. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. V-241 patvirtintos Lietuvos higienos normos HN 76:2010 „Laisvės atėmimo vietos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ 6 punkte numatyta, kad laisvės atėmimo vietose laikomiems asmenims turi būti sudaroma saugi sveikatai gyvenamoji aplinka. Konstatuotina, kad vadovaujantis minėtais teisės aktais, pataisos įstaigų administracijų pareiga – užtikrinti, kad asmenys jose būtų laikomi sveikatai nekenksmingomis sąlygomis, bei imantis visų įstatymo numatytų priemonių, jog jų sveikatai pakenkta nebūtų.

Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus įsakymo Nr. 4/07-117 „Dėl asmenų, laikomų kardomojo kalinimo ir laisvės atėmimo vietose, maitinimo organizavimo taisyklių patvirtinimo“, priimtų 2006 m. gegužės 2 d., 7 str. numato, jog „ligoniai ir neįgalieji pagal medicininės indikacijas (pagal kalinimo įstaigos Sveikatos priežiūros tarnybos išvadas) maitinami pagal Valgiaraštį dirbantiems vyrams, Valgiaraštį dirbančioms moterims, Valgiaraštį nepilnamečiams, Valgiaraštį nėščioms moterims, Valgiaraštį krūtimi maitinančioms moterims, Valgiaraštį dirbantiems vyrams (vegetarams), Valgiaraštį dirbančioms moterims (vegetarėms) (atitinkamai pagal maitinamų asmenų grupes) maistą subalansuojant individualiai pagal sveikatos duomenis ir Lietuvos dietologų draugijos metodines rekomendacijas. Valgiaraščius koreguoja kalinimo įstaigos direktoriaus paskirtas asmuo ir Sveikatos priežiūros tarnybos viršininkas. Koreguotus valgiaraščius tvirtina kalinimo įstaigos direktorius. Ligoniai, kurie gydomi pataisos įstaigų gydymo įstaigose ir kuriems pagal juos gydančių gydytojų išvadas yra paskirtas dietinis maitinimas, maitinami pagal Dietinio maitinimo valgiaraštį“. Duomenų, jog esant paskirtam pareiškėjui D. B. racionaliam maitinimui, jam valgiaraštis būtų kaip nors individualiai koreguojamas, teismui nepateikta. Esant nustatytam gydymui – bendras režimas, racionalus maitinimas, vaistai, nedelsiant turėjo būti imtasi priemonių atitinkamai koreguoti valgiaraštį, derinant jį individualiai. Šiuo atveju atsakovas nevykdė savo pareigos koreguoti valgiaraštį, šios pareigos neįvykdymas negali būti siejamas su paties pareiškėjo veiksmais, kad jis nesikreipė ar nesiskundė dėl esamo valgiaraščio. Jei pareiškėją tenkino esamas valgiaraštis, tai turėjo būti tinkamai užfiksuota. Atsakovas nepateikė jokių įrodymų, jog su pareiškėju valgiaraštis būtų individualiai derinamas.

Vertinant virš išdėstytu, laikytina, jog atsakovas neužtikrino pareiškėjui tinkamo, individualiai suderinto racionalaus maitinimo, ko pasekoje pareiškėjui buvo padaryta neturtinė žala.

Dėl pareiškėjui už neigiamus išgyvenimus priteistinos sumos pažymėtina, jog asmens teisė į neturtinės žalos atlyginimą yra garantuota Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 2 dalyje ir ji turi būti įgyvendinama įstatymų nustatyta tvarka, nepažeidžiant bendrųjų teisinės valstybės principų, *inter alia* – teisingumo principo. Teisingas žalos atlyginimas reiškia ir tai, kad sprendžiant ginčus dėl žalos atlyginimo teismo turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis. Teismo pareiga yra nustatyti teisingą kompensaciją už patirtus neturtinio pobūdžio išgyvenimus, praradimus, parenkant tokią piniginę satisfakciją, kuri kiek galima teisingiau kompensuotų nukentėjusiojo neturtinėms vertybėms padarytą žalą. Kita vertus, pastebėtina, jog Europos Žmogaus Teisių Teismas, gindamas Konvencijoje įtvirtintas pagrindines žmogaus teises ir laisves, neretai konstatuoja, kad teisės pažeidimo pripažinimas savaime yra pakankama ir teisinga satisfakcija už patirtą skriaudą (Europos Žmogaus Teisių Teismo 2000 m. spalio 10 d. sprendimas byloje *D. prieš Lietuvą*, pareiškimo Nr. 42095/98, 2006 m. spalio 10 d. sprendimas byloje *L. L.*

prieš *Prancūziją*, pareiškimo Nr. 7508/02). Taigi teisės pažeidimo pripažinimas bylose, susijusiose su neturtinės žalos atlyginimu, tam tikrais atvejais gali būti savarankiškas pažeistų asmens teisių gynimo būdas. Tai reiškia, kad ne visais atvejais tam, jog būtų apginta pažeista neturtinė teisė, priteisiamas neturtinės žalos atlyginimas pinigais. Neturtinės žalos atlyginimas pinigais priteisiamas, jeigu konkrečiu atveju nustatoma, kad teisės pažeidimo pripažinimo nepakanka pažeistai teisei apginti (Europos Žmogaus Teisių Teismo 2003 m. lapkričio 6 d. sprendimas byloje M. prieš Lietuvą). Analogiška praktika nuosekliai formuojama ir Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme (2007 m. liepos 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A2-718/2007, 2012 m. sausio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A756-143/2012 ir kt.).

Sprendamas dėl priteistinos neturtinės žalos dydžio, teismas atkreipia dėmesį į bylai svarbią aplinkybę, kad pareiškėjas dėl neturtinės žalos atlyginimo kreipėsi į teismą praėjus daugiau kaip metams nuo tada, kai jam buvo paskirtas racionalus maitinimas, ir kurio nebuvimas, kaip nurodo pareiškėjas, sukėlė jam nurodytas pareiškime pasekmes. Pažymėtina, kad asmens patirtų dvasinių ir fizinių kančių (CK 6.250 str. prasme) poveikis jo fizinei ir psichinei sveikatai yra skaudžiausias ir labiausiai juntamas tuo laiku, kai asmenį veikia šias kančias sukeltantys neteisėti aktai (CK 6.271 str. prasme). Laiko veiksnys asmens patirtas dvasines ir fizines kančias menkina, jos blėsta (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. vasario 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A63-1343/2012). Todėl aplinkybė, kad pareiškėjas delsė pasinaudoti teismine gynyba virš metų, ir tai, jog dėl daromo pažeidimo nesikreipė nei į administraciją, nei nurodė jo gydytojams, į kuriuos kreipdavosi dėl ligos ar jos paūmėjimo, leidžia daryti išvadą, jog jo patirta dvasinė skriauda nėra tokia didelė, kad ją būtų galima vertinti 15 000 Lt suma.

Sprendžiant dėl pareiškėjui priteistinos sumos neturtinei žalai atlyginti taip pat atsižvelgtina į tai, kad byloje nenustatyta, jog Šiaulių TI administracija kuriuo nors pareiškėjo kalnimo laikotarpiu išskyrė jį iš kitų kalnamųjų ir dirbtinai blogino jo kalnimo sąlygas, nėra nustatyta, kad valgiaraštis būtų nekoreguojamas tyčia, siekiant koku būdu pakenkti pareiškėjui. Todėl teismo vertinimu, įvertinus tai, kad pareiškėjui tam tikrą laiką nebuvo užtikrinta teisės aktuose nustatyta galimybė koreguoti valgiaraštį, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką šios kategorijos bylose, teisingumo, protingumo ir sąžiningumo kriterijus, pažymint, jog pareiškėjas į teismą dėl neturtinės žalos atlyginimo kreipėsi praėjus daugiau kaip metams nuo pažeidimo, jis pats nesiėmė jokių veiksmų dėl pažeidimo pašalinimo, pareiškėjui priteistinas 300 Lt neturtinės žalos atlyginimas.

Teismas, remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis ABTĮ 85–87str., 88 str. 1 d. 5 p.,

n u s p r e n d ž i a :

Pareiškėjo D. B. skundą tenkinti iš dalies.

Priteisti D. B., a.k(duomenys neskelbtini) iš Lietuvos valstybės, atstovaujamos Šiaulių tardymo izoliatoriaus, 300 (trys šimtai) Lt neturtinei žalai atlyginti.

Sprendimas per 14 dienų nuo jo paskelbimo gali būti skundžiamas apeliacine tvarka Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui tiesiogiai arba per šį teismą.

Teisėjas Arvydas Martinavičius